

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Mgr. P. B.**, bývajúceho v M., zastúpeného Mgr. M. C., advokátkou v K., proti odporkyni **R. B.**, bývajúcej v M., zastúpenej Mgr. V. H., advokátom v H., **o určenie manželského výživného**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 12 C 135/2010, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. novembra 2011, sp.zn. 18 CoP 19/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľa **o d m i e t a**.

Odporkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Prešove označeným rozsudkom potvrdil ako vecne správny rozsudok Okresného súdu Humenné z 1. augusta 2011 č.k. 12 C 135/2010-142, ktorým súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa o určenie povinnosti odporkyni prispievať mu mesačne sumou 100 Eur titulom výživného na manžela a ktorým zaviazal navrhovateľa zaplatiť odporkyni trovy konania 1 527,14 Eur na účet jej právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súdny vychádzali zo zistenia, že odporkyňa, vzhľadom na jej zdravotný stav, má obmedzenú pracovnú spôsobilosť, nevlastní auto, ani väčší majetok a býva v prenajatom jednoizbovom byte a že okrem svojich potrieb zabezpečuje aj potreby maloletej Kristíny, ktorú má zverenú do osobnej starostlivosti. Po úhrade nevyhnutných nákladov na bývanie, lieky, stravu, na ktorú má zvýšené výdavky spojené s jej zdravotným stavom, ako aj na potreby maloletého dieťaťa, ostáva jej z príjmu 517 Eur mesačne suma, ktorá je

pod hranicou životného minima. Na druhej strane navrhovateľ má vysokoškolské vzdelanie, je v produktívnom veku a vedie nákladnejší život ako odporkyňa. Pri vynaložení vyššieho úsilia je v jeho možnostiach a schopnostiach zabezpečiť si stabilný príjem na úhradu svojich potrieb. Odvolací súd sa preto stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že odporkyňa vzhľadom na starostlivosť o maloletú dcéru a na svoj zdravotný stav, v dôsledku ktorého má obmedzenú pracovnú spôsobilosť, nie je schopná plniť manželské výživné podľa § 71 ods. 1 Zákona o rodine. Rozsudok okresného súdu, ktorým žalobu navrhovateľa zamietol, považoval preto za vecne správny. Za správny považoval aj výrok o trovách prvostupňového konania. Trovy odvolacieho konania, na ktoré vzniklo odporkyňi ako úspešnej účastníčke právo, jej nepriznal, lebo neboli v stanovenej lehote vyčíslené.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie navrhovateľ. Navrhol rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dovolaní uviedol, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p., pretože odvolací súd, ani prvostupňový súd dostatočne neodôvodnili svoje rozhodnutia, keď sa nevysporiadali so všetkými argumentmi uvedenými navrhovateľom (účelnosť úveru odporkyne vo výške 6 800 Eur). Okrem toho v konaní nebolo vykonané dokazovanie navrhnuté navrhovateľom ohľadne výdavku odporkyne na nájomné v sume 150 Eur mesačne. Dovolateľ tiež namietal nesprávnosť záveru, podľa ktorého je vlastníkom troch motorových vozidiel, z ktorého súd pri rozhodovaní vychádzal a poukázal na mieru nezamestnanosti v okrese Medzilaborce v súvislosti s jeho možnosťami zabezpečiť si potreby z vlastných príjmov.

Odporkyňa žiadala mimoriadny opravný prostriedok navrhovateľa zamietnuť. Mala za to, že súd prvého stupňa i odvolací súd na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Vyjadrila sa zároveň k argumentom navrhovateľa obsiahnutým v jeho dovolaní, ktoré považovala za neopodstatnené a účelové.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Tento mimoriadny opravný prostriedok je prípustný proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 238 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 O.s.p. Podľa štvrtého odseku § 238 O.s.p. však dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených Zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo vo veci upravenej Zákonom o rodine (vyživovacia povinnosť medzi manželmi), pričom nejde o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení. Napadnutý rozsudok teda nevykazuje znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné, ale znaky rozsudku, v prípade ktorého je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená (§ 238 ods. 4 O.s.p.).

Dovolací súd preskúmal z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1, druhá veta O.s.p.) prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených pod písmenami a/ až g/ ustanovenia § 237 O.s.p. Nezistil však existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení.

Navrhovateľ v dovolaní tvrdil, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. nedostatočným odôvodnením rozhodnutí súdov nižších stupňov.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva, napr. právo na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania, právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu a pod.

Povahu odňatia možnosti konať pred súdom môže mať aj nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia týkajúce sa objasnenia dôležitých skutkových okolností a s tým súvisiaceho právneho posúdenia veci. Dovolací súd však dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov nie sú takouto vadou postihnuté a zodpovedajú požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvého stupňa dostatočne objasnil, z akých úvah vychádzal pri vyslovení záveru, že navrhovateľov nárok na priznanie manželského výživného nie je dôvodný. Poukázal na ustanovenie § 71 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého sa určí rozsah vyživovacej povinnosti tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Správne uviedol, že táto požiadavka sa neuplatňuje len z pohľadu zárobkov, ale je potrebné skúmať aj potreby oprávneného, schopnosti, možnosti a pomery povinného a treba tiež prihliadnuť na starostlivosť o domácnosť. Súd hodnotil všetky tieto okolnosti pri rozhodovaní o zamietnutí návrhu navrhovateľa a v odôvodnení rozhodnutia na ne aj poukázal. Krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu, ktorý považoval za vecne správny a v dostatočnom rozsahu sa vysporiadal aj s odvolacími námietkami navrhovateľa.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ale právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie

vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán - postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07). Tieto náležitosti spĺňali obe rozhodnutia súdov nižších stupňov, preto ich dovolací súd považuje za riadne a presvedčivo odôvodnené.

K výhrade dovolateľa ohľadne nevykonania dokazovania v rozsahu podľa jeho predstáv treba uviesť, že súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov konania a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom (porovnaj R 37/1993), pretože v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 veta druhá O.s.p. je vecou súdu, aby rozhodol, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná. Toto oprávnenie súdu sa neviaže na návrhy účastníka konania.

Keďže dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné v zmysle ustanovenia § 238 ods. 4 O.s.p. a dovolací súd nezistil žiadnu podmienku jeho prípustnosti ani podľa ustanovenia § 237 O.s.p., dovolanie navrhovateľa v zmysle ustanovenia § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Vecnú správnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia dovolací súd vzhľadom na jeho neprípustnosť neskúmal.

V dovolacom konaní procesne úspešnej odporkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože trovy odporkyni, ktoré jej vznikli v súvislosti s vyjadrením jej zástupcu k dovolaniu, nepovažoval, vzhľadom na neprípustnosť dovolania, za potrebné na účelné bránenie práva.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2013

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová